

Wyrok z dnia 5 listopada 1999 r.

I PKN 344/99

Dla postawienia zarzutu ciężkiego naruszenia podstawowych obowiązków pracowniczych wskutek świadczenia pracy po użyciu alkoholu (art. 52 § 1 pkt 1 KP) nie mają znaczenia okoliczności, które doprowadziły do spożywania alkoholu w czasie pracy przez pracownika, od którego rodzaj wykonywanych obowiązków pracowniczych wymagał bezwzględnego zachowania trzeźwości.

Przewodniczący: SN Kazimierz Jaśkowski, Sędziowie SN: Roman Kuczyński, Zbigniew Myszkowski (sprawozdawca).

Sąd Najwyższy, po rozpoznaniu w dniu 5 listopada 1999 r. sprawy z powództwa Grażyny Z.-S. przeciwko „A.W.” S.A. w W. o przywrócenie do pracy, na skutek kasacji powódki od wyroku Sądu Okręgowego-Sądu Pracy i Ubezpieczeń Społecznych w Poznaniu z dnia 22 stycznia 1999 r. [...]

o d d a l i ł kasację.

U z a s a d n i e

Sąd Okręgowy-Sąd Pracy i Ubezpieczeń Społecznych w Poznaniu wyrokiem z dnia 22 stycznia 1999 r. oddalił apelację powódki Grażyny Z.-S. od wyroku Sądu Rejonowego-Sądu Pracy w Trzciance z dnia 25 maja 1998 r. [...] oddalającego jej powództwo o przywrócenie do pracy u strony pozwanej „A.W.” S.A. z siedzibą w W. W sprawie tej pozwana pismem z dnia 7 marca 1997 r. rozwiązała z powódką umowę o pracę bez wypowiedzenia z powodu ciężkiego naruszenia podstawowych obowiązków pracowniczych, jakim było wykonywanie obowiązków służbowych pod wpływem alkoholu w dniu 1 marca 1997 r. Sąd Okręgowy potwierdził prawidłowość ustaleń pierwszoinstancyjnych o spożywaniu alkoholu w czasie pracy przez powódkę w dniu 1 marca 1997 r., gdyż wynikało to z zeznań świadków, jej odmowy poddania się badaniom na zawartość alkoholu we krwi i oporu stawianego przy badaniu probierzem trzeźwości, co stwarzało uzasadnione domniemanie spożywania przez nią

alkoholu w czasie pracy. Potwierdzenie zarzutu ciężkiego naruszenia przez powódkę obowiązków pracowniczych uzasadniało natychmiastowe rozwiązanie stosunku pracy bez względu na to, że alkohol przyniosły i spożywały także inne osoby.

W kasacji powódki podniesiono zarzuty naruszenia przepisów postępowania, w szczególności art. 477⁴ § 1 i 2 KPC przez „nieprzeprowadzenie dowodów uzupełniających lub ponownych dowodów z zeznań świadków i stron pomimo istnienia po temu wystarczających podstaw”, art. 477¹ § 1 KPC przez nierozstrzygnięcie o terminie rozwiązania stosunku pracy oraz art. 233 § 1 KPC przez niewłaściwą ocenę zebranego w sprawie materiału dowodowego. Ponadto skarżąca zarzuciła naruszenie prawa materialnego, w szczególności art. 30 KP w związku z art. 61 KC przez przyjęcie, że oświadczenie woli pozwanej rozwiązało stosunek pracy powódki z dniem 1 marca 1997 r. W ocenie skarżącej to przemyślane, przygotowane i zrealizowane działanie strony pozwanej, która uwikłała powódkę w spożywanie przyniesionego przez inne osoby alkoholu, zmierzało do zastosowania wobec niej sankcji z art. 52 KP. Nadto, skoro powódka dochodziła przywrócenia do pracy, to nie mogła żądać sprostowania świadectwa pracy co do określenia prawidłowej daty ustania stosunku pracy z dniem doręczenia jej pisma rozwiązującego z nią umowę o pracę.

Pozwany w „odpowiedzi powoda na kasację pozwanego” wniósł o oddalenie kasacji i zasądzenie „od pozwanego na rzecz powoda” kosztów postępowania kasacyjnego, przyznając, że wadliwie, bo ze skutkiem wstecznym określił datę rozwiązania z powódką stosunku pracy i zobowiązał się do dobrowolnego „wypełnienia wszystkich zobowiązań wobec powódki, wynikających z przyjęcia błędnego terminu rozwiązania stosunku pracy, oraz sprostowania świadectwa pracy”.

Sąd Najwyższy uznał, że kasacja jest oczywiście bezzasadna.

Bezpodstawny jest przede wszystkim zarzut naruszenia przez Sąd drugiej instancji art. 233 § 1 KPC już z tego powodu, że Sąd ten nie prowadził postępowania dowodowego i nie dokonywał własnej oceny zebranego w sprawie materiału dowodowego, skoro jedynie potwierdził zasadność prawidłowej sędziowskiej oceny dowodów w postępowaniu pierwszoinstancyjnym, a w konsekwencji nie stosował reguł zawartych w art. 233 § 1 KPC i z tego powodu nie mógł ich naruszyć (por. wyrok Sądu Najwyższego z dnia 29 września 1998 r., I PKN 341/98, OSNAPiUS 1999 nr 20, poz. 650). Dlatego Sąd Najwyższy jedynie incydentalnie potwierdza oczywistość ciężkiego naruszenia przez powódkę podstawowych obowiązków pracowniczych

przez ich wykonywanie po spożyciu alkoholu. Zostało to jednoznacznie wykazane zwłaszcza w szczegółowych i wnikliwych ustaleniach pierwszoinstancyjnych, dotyczących ponadto sposobu zachowania się powódki, która karalnymi groźbami pod adresem przełożonego i funkcjonariuszy policji bezprawnie sprzeciwiała się ustaleniu u niej stanu po użyciu alkoholu, co znalazło potwierdzenie w wyroku karnym Sądu Rejonowego w S. z dnia 17 listopada 1997 r. [...].

Ustalenie spożywania alkoholu przez powódkę podczas pracy w dniu 1 marca 1997 r. nie podlega kwestii nawet dla skarżącej, która w kasacji jedynie utrzymuje, że do udziału w spożywaniu alkoholu przez powódkę doszło wskutek zachowania się osób trzecich, które jakoby celowo zmierzały do zaaranżowania okoliczności uzasadniających natychmiastowe zwolnienie jej z pracy. Tymczasem dla postawienia zarzutu ciężkiego naruszenia podstawowych obowiązków pracowniczych wskutek świadczenia pracy po użyciu alkoholu (art. 52 § 1 pkt 1 KP) bez znaczenia są okoliczności, jakie doprowadziły do spożywania alkoholu w czasie pracy przez pracownika, od którego rodzaj wykonywanych obowiązków pracowniczych wymagał bezwzględnego zachowania trzeźwości. Nie może podlegać kwestii, że takie bezwzględne powinności spoczywały na powódce wykonującej obowiązki pielęgniarki sprawującej opiekę medyczną nad uczestnikami meczu piłkarskiego, która – spożywając alkohol w czasie pracy - nie zachowała pełnej sprawności psychofizycznej oraz szczególnej sumienności i staranności w wykonywaniu ciężących na niej obowiązków pracowniczych.

Oczywiście chybiony był zarzut naruszenia przepisu art. 477⁴ § 1 i 2 KPC, albowiem przepis został uchylony z dniem 1 lipca 1996 r. ustawą z dnia 1 marca 1996 r. o zmianie Kodeksu postępowania cywilnego... (Dz.U. Nr 43, poz. 189 ze zm.) i nie mógł być zastosowany przez Sąd drugiej instancji przy rozpoznaniu przedmiotu sporu, jakim było rozwiązanie stosunku pracy z powódką z dniem doręczenia jej 10 marca 1997 r. pisma o niezwłocznym rozwiązaniu umowy o pracę. Ponadto, wbrew twierdzeniom kasacji, Sąd drugiej instancji - nie rozstrzygając o terminie ustania stosunku z tym dniem, w którym doręczono powódce pismo rozwiązujące umowę o pracę w trybie art. 52 KP - nie naruszył przepisu art. 477¹ § 1 KPC. Wprawdzie Sąd ten w uzasadnieniu zaskarżonego wyroku istotnie wykazał pewną niekonsekwencję - uznając za zasadny apelacyjny zarzut powódki dotyczący nieprawidłowego ustalenia wstecznej daty ustania stosunku pracy, skoro następnie przyjął, że oświadczenie woli pozwanego pracodawcy o rozwiązaniu stosunku pracy nastąpiło jednak z tą datą i

wskazał jedynie na możliwość żądania przez powódkę sprostowania świadectwa pracy. Trzeba wszakże przede wszystkim podnieść, że Sąd pierwszej instancji oddalił roszczenie powódki o przywrócenie do pracy i w ogóle nie orzekał co do daty ustania stosunku pracy, błędnie zresztą podając w uzasadnieniu swojego orzeczenia jako „okoliczność bezsporną”, że oświadczenie pozwanego pracodawcy o rozwiązaniu stosunku pracy dotarło do powódki „w dniu 10 czerwca 1997 r.”. Skoro jednak Sąd Rejonowy nie orzekał o terminie ustania stosunku pracy, to apelacja powódki od nieistniejącego w tym zakresie orzeczenia nie mogła być przedmiotem postępowania apelacyjnego, a w konsekwencji Sąd drugiej instancji z powodu braku substratu zarżenia również nie mógł o tym orzekać i z tego powodu nie naruszył przepisu art. 477¹ § 1 KPC, aczkolwiek wskazana wyżej niekonsekwencja co do terminu ustania stosunku pracy naruszała dyspozycje art. 61 KC w związku z art. 300 KP. Trzeba wreszcie też dodać, że przepis art. 477¹ § 1 KPC nie ma zastosowania w postępowaniu apelacyjnym, w którym rozszerzenie powództwa jest dopuszczalne tylko w granicach art. 383 KPC (por. wyrok Sądu Najwyższego z dnia 5 listopada 1998 r., I PKN 419/98, dotychczas niepublikowany).

Jedynie dla porządku należy zatem wskazać, że Sąd Najwyższy w uchwale składu siedmiu sędziów z dnia 9 września 1999 r., III ZP 5/99 (dotychczas niepublikowanej) uznał, że wskazanie przez pracodawcę w oświadczeniu woli o rozwiązaniu bez wypowiedzenia umowy o pracę wcześniejszego terminu ustania stosunku pracy niż złożenie tego oświadczenia woli nie uzasadnia roszczeń pracownika z art. 56 § 1 KP. Rozwiązanie stosunku pracy nie może wszakże nastąpić przed dojściem do wiadomości pracownika stosownego oświadczenia woli pracodawcy (art. 61 KC w związku z art. 300 KP). Interes pracownika w przypadku błędnego określenia przez pracodawcę przedwczesnego terminu ustania stosunku pracy jest odpowiednio chroniony przez przepisy prawa pracy. Może on dochodzić roszczenia o wynagrodzenie z tytułu gotowości do wykonywania pracy na podstawie art. 81 KP, jeżeli nie był do niej bezprawnie dopuszczany, a w razie błędnego określenia w świadectwie pracy terminu rozwiązania stosunku pracy służy mu roszczenie o jego sprostowanie (art. 97 § 2¹ KP), a jeżeli z tej przyczyny poniósł szkodę – o odszkodowanie z art. 99 KP.

Mając powyższe na uwadze kasacja podlegała oddaleniu na podstawie art. 393¹² KPC. Z uwagi na sposób sformułowania przez pozwanego, który wygrał sprawę, wniosku o zasądzenie „od pozwanego na rzecz powoda” kosztów postępowania kasacyjnego, Sąd Najwyższy nie orzekał w tym zakresie wobec treści art. 98 §

1 KPC w związku z art. 391 i 393¹⁹ KPC.

=====